

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា
Cambodian Center for Human Rights

សេចក្តីថ្លែងការណ៍

មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ដែលបង្ហាញពីរបកគំហើញសំខាន់ៗពីការសង្កេតសវនាការរបស់ខ្លួននៅសាលាឧទ្ធរណ៍ទំហំមួយនៅឆ្នាំ២០២៤

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥

ថ្ងៃនេះ គម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក ចេញផ្សាយរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពី “សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា៖ ការសង្កេតសវនាការនៅឆ្នាំ២០២៤” ដែលធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ដល់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៤។ របាយការណ៍នេះ វិភាគលើទិន្នន័យដែលប្រមូលបានតាមរយៈការសង្កេតសវនាការប្រចាំថ្ងៃលើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌចំនួន ៥៨២ ដោយមិនបានកំណត់ដាក់លាក់លើសំណុំរឿងណាមួយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទចំនួន ៨២២ នាក់ នៅសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ បាត់ដំបង ក្បុងឃុំ និងព្រះសីហនុ។ អ្នកសង្កេតសវនាការបានប្រើប្រាស់តារាងសង្កេតការណ៍សវនាការ ដែលបានរៀបចំយ៉ាងច្បាស់លាស់ក្នុងគោលបំណងពិនិត្យនូវវិសាលភាពនៃបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ដោយតុលាការទាំងបួនពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន១៤។ ជាមួយ ម.ស.ម.ក បានរកឃើញនូវភាពប្រសើរឡើងមួយចំនួនក្នុងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ បើធៀបនឹងឆ្នាំកន្លងមក។

សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ នេះ របាយការណ៍បានរកឃើញថា តុលាការគោលដៅទាំងបួន បានគោរពតាមសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ពោលគឺសិទ្ធិជួបនិយាយជាមួយមេធាវីមុនការជំនុំជម្រះ សិទ្ធិមានពេលវេលា និងមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តី សិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិយល់ដឹងពីប្រភេទ និងមូលហេតុនៃចោទប្រកាន់។ គួរឱ្យសារពេញនៃការដែលសាលាឧទ្ធរណ៍ចំនួនបី ក្នុងចំណោមសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងបួន បានគោរពសិទ្ធិសំខាន់ៗមួយចំនួននៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ក្នុងនោះរួមមានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះជាសាធារណៈ សិទ្ធិមានវត្តមាននៅពេលសវនាការ និងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយគ្មានការពន្យារពេល។ នេះបានបង្ហាញអំពីវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៣ សាលាឧទ្ធរណ៍ចំនួនបីបានគោរពនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានចំនួនតែ ២ ប៉ុណ្ណោះ។ មានសាលាឧទ្ធរណ៍ចំនួនពីរ បានគោរពនូវសិទ្ធិទទួលបានការសន្មតទុកជាមុនថាគ្មានទោស និងវិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីដែលនេះជាវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរ

បើគិតពីឆ្នាំ២០២៣ មក ពុំមានតុលាការណាមួយបានធានាការប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីនោះឡើយ។

សិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន ៤ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ មិនទាន់ត្រូវបានសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងបួនគោរពពេញលេញនៅឡើយ ដូចជា សិទ្ធិទទួលបានសេចក្តីសម្រេចមានសំអាងហេតុ សិទ្ធិមានសេរីភាព សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង និងសិទ្ធិមានមេធាវី។ ទោះបីជាការអនុវត្តនេះបានបង្ហាញអំពីវឌ្ឍនភាពប្រសើរ បើធៀបនឹងឆ្នាំមុនដែលមានសិទ្ធិចំនួន ៦ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ដែលសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងបួនមិនទាន់បានគោរពពេញលេញក៏ដោយ ក៏មានជាចំណុចគួរឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ផងដែរ ឧទាហរណ៍ សិទ្ធិមិនត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យសារភាពអំពីពិរុទ្ធភាព ឬផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯងនៅបន្តមិនទាន់បានប្រសើរនៅឡើយ។ ជាមួយគ្នា តាំងពីឆ្នាំ២០២៣ មក សិទ្ធិនេះមិនទាន់បានលើកកម្ពស់ឱ្យបានពេញលេញនៅឡើយ ជាក់ស្តែងនៅឆ្នាំ២០២៤ មានចំនួន ១៥ ករណី កើតនៅសាលាឧទ្ធរណ៍ចំនួនបី ក្នុងចំណោមតុលាការទាំងបួនដែលជនជាប់ចោទបានលើកឡើងថាមានការប្រើអំពើហិង្សា ឬការធ្វើទារុណកម្មដើម្បីបង្ខំឱ្យពួកគាត់សារភាពនៅដំណាក់កាលនគរបាលយុត្តិធម៌។

សាលាឧទ្ធរណ៍ត្បូងឃ្មុំ បង្ហាញអំពីវឌ្ឍនភាពប្រសើរតាំងពីឆ្នាំ២០២៣ មក ដោយតុលាការបានគោរពនូវសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន ៧ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោម ១៤ បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២៣ មានតែចំនួន៤ ប៉ុណ្ណោះ។ តុលាការនេះក៏បានគោរពសិទ្ធិចំនួន ៣ បន្ថែមទៀតដែលមិនធ្លាប់មាននៅឆ្នាំ២០២៣ រួមមាន សិទ្ធិមានវត្តមានក្នុងសវនាការ ការប្រតិបត្តិវិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី និងសិទ្ធិមិនត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឱ្យសារភាពអំពីពិរុទ្ធភាព ឬផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯង។ សាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញក៏បានបង្ហាញពីការរីកចម្រើនផងដែរ ដោយតុលាការនេះបានគោរពនូវសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន ៧ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ដែល ស្រដៀងនឹងសាលាឧទ្ធរណ៍ត្បូងឃ្មុំដែរ សាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញធានានូវការអនុវត្តប្រសើរបន្ថែមថ្មីទៀត ដូចជាបានប្រកាន់ខ្ជាប់នូវវិជ្ជាជីវៈរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី សិទ្ធិយល់ដឹងពីប្រភេទ និងមូលហេតុនៃការចោទប្រកាន់ និងសិទ្ធិទទួលបានការសន្មតទុកជាមុនថាគ្មានទោស។

សាលាឧទ្ធរណ៍ព្រះសីហនុ បានគោរពសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន ៦ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ គួរឱ្យកត់សម្គាល់ថា សិទ្ធិមានមេធាវីមិនទាន់មានលក្ខណៈប្រសើរទេ បើធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ ដោយឡែក សាលាឧទ្ធរណ៍បាត់ដំបង បានគោរពសិទ្ធិសំខាន់ៗចំនួន ៥ នៃសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោម ១៤ ដែលប្រសើរជាងឆ្នាំ២០២៣។ គួរកត់សម្គាល់ថា សាលាឧទ្ធរណ៍បាត់ដំបងបានអនុវត្តប្រសើរនូវសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះជាសាធារណៈបើធៀបនឹងឆ្នាំមុន។

នៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ពុំមានទិន្នន័យច្រើនទេពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាប់ចោទជាអនីតិជន (កុមារទំនាស់នឹងច្បាប់) គឺមានតែសាលាឧទ្ធរណ៍បាត់ដំបងប៉ុណ្ណោះដែលមានទិន្នន័យនេះ ហើយអាចធ្វើការវាយតម្លៃបានថាសិទ្ធិនេះមិនទាន់ត្រូវបានធានាពេញលេញនៅឡើយ។ នៅតុលាការគោលដៅ ករណីកុមារទំនាស់នឹងច្បាប់ភាគច្រើន គឺជនជាប់ចោទត្រូវបានឃុំខ្លួន។

ម.ស.ម.ក សង្ឃឹមថា ទិន្នន័យ ការវិភាគ និងអនុសាសន៍ ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះនឹង រួមចំណែកដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ តាមរយៈពង្រឹង ការប្រកាន់ភ្ជាប់នូវបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងធានាថាជាប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ដ៏រឹងមាំ ព្រមទាំងផ្តល់ យុត្តិធម៌យ៉ាងពេញលេញសម្រាប់មនុស្សគ្រប់រូប។

លោកបណ្ឌិត **សេង សុវឌ្ឍនា** នាយកប្រតិបត្តិនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា មានប្រសាសន៍ថា៖

«ក្រុមការងារយើងខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយដែលបានជួបប្រជុំពិភាក្សាជាមួយនឹងសាលាឧទ្ធរណ៍ និងមហា អយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍គោលដៅ ដែលតែងតែសហការណ៍ជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ ២០២២។ សម្រាប់របកគំឃើញឆ្នាំ២០២៤ នេះ គឺមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្រុមការងារយើងខ្ញុំសូមអប អរសាទរចំពោះកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់តុលាការ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ រីឯរបកគំហើញមួយចំនួន ទៀតនៅមិនទាន់ល្អប្រសើរនៅឡើយដែលចាំបាច់ត្រូវមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែម ដើម្បីធានាថាមានភាពត្រឹមត្រូវ និងស្របតាមបទដ្ឋានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ជាពិសេស យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាសិទ្ធិមានសេរីភាព សិទ្ធិទទួលបានមេធាវី សិទ្ធិទទួលបានសាលដីកាមានសំអាងហេតុគ្រប់គ្រាន់ សិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាង និងសិទ្ធិរបស់ កុមារទំនាស់នឹងច្បាប់នឹងត្រូវបានលើកកម្ពស់ ដោយហេតុថាសិទ្ធិទាំងនេះមិនទាន់ត្រូវបានគោរពពេញលេញនៅ ឡើយដោយតុលាការគោលដៅចំនួនបីក្នុងរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០២៤»។

លោកអ្នកអាចស្វែងរករបាយការណ៍នេះ នៅលើគេហទំព័ររបស់ ម.ស.ម.ក ជាភាសាខ្មែរ និងភាសា អង់គ្លេស និងទិន្នន័យអាចរកបាននៅលើប្រព័ន្ធផ្ទុកទិន្នន័យសង្កេតការណ៍សវនាការរបស់ ម.ស.ម.ក។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងលោក ហ៊ុន សឹងហាក់ អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងសិទ្ធិទទួលបានការ ជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៃ ម.ស.ម.ក តាមរយៈអ៊ីមែល seanghak.hun@cchrcambodia.org ឬលេខទូរស័ព្ទ +៨៥៥ (០) ១២ ៤០ ៣០ ៥០។

- ចប់ -

បណ្តាញការ៖

អំពីគម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការ

គម្រោងសង្កេតការណ៍សវនាការនៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា (“ម.ស.ម.ក”) បានចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីតាមដានសវនាការព្រហ្មទណ្ឌក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងវាយតម្លៃអំពីការអនុវត្តបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិនៃការ ជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ គម្រោងបានប្រើប្រាស់នូវរបកគំហើញដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃ គោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។ គោលបំណងរួមរបស់គម្រោង គឺ ធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងផ្នែកនីតិវិធី និងការអនុវត្តរបស់តុលាការកម្ពុជាដែលធានាថាមានការគោរពយ៉ាងពេញ

លេញនូវបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងសវនាការព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងបង្កើនការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងនៃគោលគំនិតសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ក្នុងចំណោមសាធារណជន។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើល [គេហទំព័រ](#) ព្រមទាំង [ទិន្នន័យសង្កេតសវនាការ](#)។

អំពីមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា

ម.ស.ម.ក ដែលត្រូវបានបង្កើតនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២ គឺជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឯករាជ្យ និងមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់ និងការពារលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនៅទូទាំងកម្ពុជា។ ម.ស.ម.ក គឺជាសមាជិកនៃដៃគូសន្ទនាអន្តរជាតិដើម្បីសេរីភាពសម្តែងមតិ (IFEX) ជាបណ្តាញសកលលោកដើម្បីសេរីភាព សម្តែងមតិ និងCIVICUS៖ សម្ព័ន្ធពិភពលោកសម្រាប់ការរួបរួមរបស់ពលរដ្ឋ។ ម.ស.ម.ក ក៏ជាសមាជិកអង្គការពិភពលោកប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម (OMCT) ជាសមាជិកនៃបណ្តាញប្រឆាំងនឹងទារុណកម្ម អែស អូ អែស និងជាសមាជិក OECD-Watch។

គេហទំព័រអំពីសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា www.sithi.org បានទទួលបានរង្វាន់ពីមូលនិធិនៃការបង្កើតសារព័ត៌មានថ្មីប្រចាំឆ្នាំ២០១១ ស្ថិតក្នុងប្រភេទ "សិទ្ធិ និងសេរីភាព" និងទទួលបានរង្វាន់ទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរសង្គមមកពីមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ទំនាក់ទំនង និងផ្លាស់ប្តូរសង្គម នៅសាកលវិទ្យាល័យឃ្លីនឡែនក្នុងទីក្រុងប្រីសប៊ែន (Brisbane) នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។